

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ДУНАЙСЬКИЙ ІСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
КАФЕДРА СУДНОВОДІННЯ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ТЕХНІЧНИХ
СИСТЕМ НА ВОДНОМУ ТРАНСПОРТІ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. завідувача кафедри

 Валерій ШТРИБЕЦЬ
Протокол № 8 від 31.01. 2022р.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Бажак Ольга Валеріївна старший викладач кафедри судноводіння та експлуатації технічних систем на водному транспорті
Контактний телефон	0678082582
E-mail	olyabazhak@gmail.com
Навчальна дисципліна	Вживання в екстремальних умовах
Офіційна назва освітньої програми	Навігація і управління морськими суднами
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	27 Транспорт
Спеціальність	271 Морський та внутрішній водний транспорт
Спеціалізація	271.01 Навігація і управління морськими суднами
Ступінь вищої освіти	Бакалавр

Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Обов'язкова
Мета вивчення дисципліни	Метою викладання навчальної дисципліни «Виживання в екстремальних умовах» є вивчення та відпрацювання методів боротьби за виживання судна, правил користування індивідуальними і колективними засобами рятування, аварійними радіоприладами. Навчити надавати першу медичну допомогу потерпілим.
Загальні компетентності	<p>ЗК6. Здатність працювати в команді, організувати роботу колективу, у тому числі, в складних і критичних умовах.</p> <p>ЗК11. Навички здійснення безпечної діяльності (прихильність безпеці).</p> <p>ЗК14. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.</p>
Загальні (фахові) компетентності	<p>ЗФК1. Здатність забезпечити протипожежну безпеку та уміння боротися з пожежами на суднах.</p> <p>ЗФК2. Здатність забезпечити безпеку та охорону судна, екіпажу і пасажирів та умови використання й експлуатації рятувальних засобів.</p> <p>ЗФК3. Здатність розробляти плани дій під час аварійних ситуацій та схем з боротьби за живучість судна, а також здійснювати дії у випадку аварійних ситуацій згідно з цим планом.</p> <p>ЗФК4. Здатність надавати першу медичну допомогу та здатність застосовувати засоби першої медичної допомоги на суднах, організувати та керувати наданням медичної допомоги на судні.</p> <p>ЗФК6. Здатність забезпечувати організацію, нагляд та контроль щодо дотримання правил техніки безпеки, безпеки персоналу та судна.</p> <p>ЗФК7. Здатність до проведення навчальних занять та тренінгів на борту судна.</p>
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	
<p>Тема 1. Зміст и задачі дисципліни «Виживання в екстремальних умовах».</p> <p>Вступ. Мета и задачі дисципліни та її зміст. Психологічні, організаційні та правові основи безпечної життєдіяльності на морі. Рівень підготовки до дій в умовах автономного існування. Обов'язкові мінімальні вимоги для ознайомлення, початкової підготовки та інструктажу з питань безпеки для всіх</p>	

моряків. Рятувальні засоби. Індивідуальні рятувальні засоби. Рятувальний круг; рятувальний жилет; гідрокостюми; теплозахисні засоби. Колективні рятувальні засоби. Рятувальні шлюпки, рятувальні плоти, чергова шлюпка.

Тема 2. Організація екіпажа по боротьбі за живучість судна.

Каютна картка. Дії екіпажа по судовим тривогам. Організація рятувальної служби. Боротьба екіпажа за непотоплюваність судна.

Способи ліквідації тріщин і пробоїн в обшивці корпусу судна, заведення пластиру, постановка цементного ящика.

Тема 3. Боротьба з судовими пожежами.

Вимоги пожежної безпеки на морських суднах. Особливості пожежної безпеки на різних суднах. Стаціонарні та первинні засоби пожежогасіння на суднах. Зміст оперативного плану боротьби з пожежею на судні. Вимоги ІМО щодо пожежної безпеки та боротьби з пожежами на суднах. Вимоги до утримання судових приміщень.

Тема 4. Системи пожежогасіння і сигналізації.

Вимоги до систем пожежогасіння і сигналізації, протипожежного обладнання та забезпечення. Стаціонарні системи пожежогасіння. Предмети протипожежного забезпечення та їх утримання. Розрахунки по застосуванню вогнегасних засобів. Вибір оптимальних вогнегасних засобів при гасінні судових пожеж.

Тема 5. Виживання на морі у випадку аварії судна. Вплив «людського фактору» на аварійність суден. Типи аварійних ситуацій. Стратегія поведінки в аварійній ситуації. Методи управління та способи їх застосування під час аварійної ситуації. Значення «Безпечна» та «Небезпечна» думка.

Тема 6. Рятування людей, що терплять лихо на морі.

Залишення судна й забезпечення виживаності людей. Порятунок людей із судна, що гине. Основні правила знаходження на рятувальному засобі. Організація життя на рятувальному засобі. Виживання при екстремальних температурах. Виживання при нестачі води. Виживання при нестачі їжі. Тактика порятунку людини з води.

Тема 7. Організація Першої медичної допомоги на судні.

Допомога при нещасних випадках. Термінова допомога у випадку захворювання. Організація Першої медичної допомоги на судні.

Засоби та способи евакуації хворих і постраждалих. Догляд за хворими. Призначення, зберігання та використання ліків.

Тема 8. Надання допомоги потерпілому при переломах, травмах хребта.

Правильне положення потерпілого при різного роду травмах. Транспортування потерпілого. Допомога потерпілому від електричного струму.

Програмні результати

РН18. Навички проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними шлюпками,

<p>навчання</p>	<p>рятувальними плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.</p> <p>RH20. Знання методів та засобів запобігання пожежі, виявлення та гасіння пожежі, боротьби за живучість судна та способів особистого виживання.</p> <p>RH26. Навички особистого виживання, забезпечення особистої безпеки та знання громадських обов'язків на суднах.</p> <p>RH28. Навички проведення тренувальних занять із залишення судна та уміння поводитися з рятувальними шлюпками, рятувальними плотами та черговими шлюпками, пристроями та засобами для їхнього спуску на воду, а також обладнанням для них.</p>
<p>Політика курсу</p>	<p>Академічна доброчесність. Порушення «Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у ДУІТ» є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Положення доступне за посиланням: https://files.duit.edu.ua/uploads/Сайт/11_ПУБЛІЧНА_ІНФОРМАЦІЯ/ПОЛОЖЕННЯ_ДУІТ/31_Положення-про-систему--забезпечення-АД-в-ДУІТ.pdf</p> <p>Кожен здобувач повинен ознайомитися і дотримуватися правил академічної доброчесності. Забороненим вважається:</p> <ul style="list-style-type: none"> - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при виконанні пошуково-дослідницьких завдань). - списування та плагіат. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших здобувачів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності, незалежно від масштабів плагіату чи обману, вважається підставою для скасування набутих балів. <p>Зокрема, дотримання академічної доброчесності передбачає, що вся робота на екзаменах та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи здобувачі можуть консультуватися з викладачами та з іншими здобувачами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у звітах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими здобувачами над виконанням індивідуальних завдань, ви повинні зазначити ступінь їх залученості до роботи.</p> <p>Пошуково-дослідницькі роботи здобувач виконує самостійно, а також самостійно перевіряє їх онлайн на</p>

	<p>безкоштовних сервісах на унікальність, антиплагіат (AdvegoPlagiatus, EtxtAntiPlagiat, Content-watch, Copyscape, unichек, EtxtAntiPlagiat, Plagiarisma, Edu-Birde, Like-Exactus, UNICHECK).</p> <p>Для успішного проходження курсу та складання контрольних заходів необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою.</p> <p>Відвідування занять і усунення пропущених занять. Очікується, що всі здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі зобов'язані дотримуватися дедлайнів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. Якщо здобувач не відпрацював пропущені навчальні заняття, не виправив оцінки (незадовільні), не виконав модульні контрольні роботи, самостійну роботу, він вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю. За відпрацьовані лекційні заняття оцінки не ставляться, за практичні, індивідуальні заняття нараховуються бали середнього, достатнього та високого рівня.</p> <p>Система вимог:</p> <ul style="list-style-type: none"> - необхідним є вивчення навчального матеріалу за кожною темою; - виконувати всі види завдань, передбачених обсягом і змістом навчального курсу; - не спізнюватися на заняття (аудиторні та під час онлайн навчання); - не розмовляти на заняттях, не жувати гумку, не користуватись телефоном та іншими гаджетами; - на заняття приходити у формі; - не пропускати заняття без поважних причин; - обов'язковим є відпрацювання всіх пропущених занять (незалежно від причини пропуску) у відведений викладачем час (згідно графіку проведення консультацій); - в разі невиконання своєчасно завдань підсумкова оцінка знижується; - активно брати участь в навчальному процесі; - бути терпимим, відкритим, відвертим, доброзичливим до однокурсників та викладача; - конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на заняттях; - дотримуватись академічної відповідальності.
<p>Форми поточного та підсумкового контролю</p>	<p>В умовах модульно-кредитної технології навчання контроль успішності здобувачі поділяється на поточний і підсумковий контроль. Для ефективної перевірки рівня засвоєння здобувачами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю:</p> <p>1) метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне,</p>

фронтальне опитування і комбіноване;

2) метод письмового контролю;

3) метод тестового контролю.

Поточний контроль успішності здобувачів - це систематична перевірка знань, яка проводиться на поточних заняттях відповідно до розкладу та відповідно до робочої програми. Його мета – систематична перевірка розуміння та засвоєння теоретичного навчального матеріалу, уміння використовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань тощо. Можливості поточного контролю: мотивація навчання, стимулювання навчально-пізнавальної діяльності, диференційований підхід до навчання, індивідуалізація навчання тощо. Методи поточного контролю: усний контроль (під час опитування, бесіди, доповіді, читання тексту, повідомлення на задану тему та ін.); письмовий контроль (контрольна робота/тест у письмовій формі, твір, виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді тощо); комбінований контроль; презентація СРС; практичний контроль (під час практичних робіт, під час усіх видів практики); спостереження як метод контролю; тестовий контроль; проблемні ситуації та ін. Поточний контроль здійснюється на кожному лекційному/практичному занятті відповідно до конкретних цілей теми з метою перевірити ступінь та якість засвоєння матеріалу, що вивчається та під час індивідуальної роботи викладача зі здобувачами для тих тем, які здобувачі опрацьовують самостійно і вони не належать до структури заняття. На всіх практичних заняттях застосовується об'єктивний контроль теоретичної підготовки та засвоєння практичних навичок із метою перевірки підготовленості здобувача до заняття. В процесі поточного контролю оцінюється самостійна робота здобувачів щодо повноти виконання завдань, рівня засвоєння навчальних матеріалів, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи та ін.

Рубіжний (модульний) контроль проводиться у формі письмової контрольної роботи. Модульна контрольна робота складається із 6 запитань. Контроль і оцінка (до 10 балів) виконання завдань МКР виконується в терміни згідно затвердженому графіку навчального процесу.

До семестрового контролю допускається здобувач, якщо він виконав всі види робіт, які передбачені у курсі вивчення навчальної дисципліни. Семестровий контроль здійснюється в письмовій формі за екзаменаційними білетами. Екзамен оцінюється максимально у 30 балів.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

При виконанні рубіжного (модульного) контролю оцінюванню

підлягають теоретичні знання та практичні навички, яких набули здобувачі після опанування певного модуля. Критеріями оцінки правильності виконання модульних контрольних завдань є:

10 балів - здобувач в процесі відповіді дає правильні відповіді на всі поставлені запитання, виявляє високий рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу. Викладає свою відповідь системно та логічно, упевнено і правильно аргументує власну позицію, робить висновки, тощо;

8 балів - здобувач має належний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповіді дає, переважно, правильні, однак допускає певні неточності у визначеннях правових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує відповідь або правильно відповідає лише на половину поставлених запитань, тощо;

5 балів - здобувач має задовільний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, на поставлені запитання відповідає, але не на всі, допускає певні неточності у визначеннях базових категорій, не завжди належно (коректно) аргументує або правильно дає відповідь на 1/3 (одну третину) поставлених запитань тощо;

0 балів - здобувач дає неправильні відповіді на поставлені запитання, виявляє неналежний рівень знань теоретичного та нормативного матеріалу, неспроможний послідовно і правильно аргументувати свою точку зору.

Підсумковий семестровий контроль з навчальної дисципліни «Вживання в екстремальних умовах» проводиться у формі екзамену, який оцінюється максимально у 30 балів. До підсумкового контролю допускаються здобувачі, які відвідали усі передбачені навчальною програмою з дисципліни аудиторні навчальні заняття. Здобувачу, який з поважної причини мав пропуски навчальних занять, дозволяється відпрацювати академічну заборгованість протягом двох тижнів у дні консультацій викладача.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
82-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні,

			якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75-81		С	«Добре» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання виконанні, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
67-74	Задовільно («зараховано»)	Д	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань, містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60-66		Е	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконані, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
35-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
1-34		F	«Безумовно незадовільно» теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості

виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Басанець Н.Г., Колегаєв М.А., Ляшенко А.Б. Суднові системи і організація протипожежного захисту суден. Одеса: Видавництво ВМВ, 2011. 386 с.
2. Басанець Н.Г. Безпека життєдіяльності (практикум). Одеса: ОНМА, центр «Іздатінформ». 2010. 200 с.
3. Басанець Н.Г. Керівництво для офіцера з охорони судна (Ship Security officer). Одеса: ОНМА, центр «Іздатінформ», 2010. 216 с.
4. Басанець М.Г. Спасання та рятування на морі. (Керівництво по залишенню судна). Одеса: ОНМА, центр «Іздатінформ», 2010. 120 с.
5. Колегаєв М.О., Іванов Б.М., Басанець М.Г. Безпека життєдіяльності і виживання на морі. Одеса: КП ОМД, 2020. 652 с.
8. Кузнецов С.А. и др. Подготовка специалистов по борьбе с пожаром. Учебно- методическое пособие. 2005. 56 с.
9. Міжнародний кодекс з управління безпекою (МКУБ)/ International Safety management code (ISM code) and guidelines on implementation of the ism code (2010 edition).
10. Міжнародна конвенція з охорони людського життя на морі, 1974, зпоправками 2008-2009, 2010-2011/ International Convention for the Safety of Life at Sea (SOLAS), as amended SOLAS - Consolidated Edition, 2014.
11. Міжнародне керівництво з суднової медицини/ International medical guide for ships (3rd edition).
12. Міжнародний кодекс з рятувальних засобів (Кодекс LSA) / International Life-Saving Appliances Code (LSA Code). 2010. 176 с.
13. Міжнародний кодекс з систем проти пожежної безпеки/ International code for fire safety systems (FSS Code) (2007 Edition).
14. Семьянинов В.Н., Соломоник В.В. Личное выживание моряка. Методические указания к лабораторным работам. 2003. 54 с.
15. Халмурадов Б.Д. Безпека життєдіяльності. Перша допомога в надзвичайних ситуаціях: Навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 138 с.
16. International Convention for the prevention of Pollution from Ships, 1973 (MARPOL 1973) (Consolidated Edition, 2012).

Додаткова

1. Гайченко В. А., Коваль Г. М. Основи безпеки життєдіяльності. К.: МАУП, 2006. 440 с. 11. Гігієна праці / А. М. Шевченко, О. Г. Яворівський, Г. О. Гончарук та ін. К.: Інфотекс, 2000. 610 с.
2. Желібо Є. П., Заверуха Н. М., Зацарний В. В. Безпека життєдіяльності. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти України I-IV

рівнів акредитації. К.: "Каравела", Львів: Новий Світ, 2008. 328 с.

3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. Вид. 3-е. перероб. і допов. Львів: УАД. 2008. 336 с.

4. Заплатинський В. М. Полімовний тлумачний словник з безпеки. Підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 120 с.

5. Захматов В.Д.. Импульсная техника пожаротушения и многоплановой защиты. Изд. 3-е, с изм. и доп./ Сост. В.Д. Захматов, А.С. Кожемякин. Черкасы: ЧГТУ, 2002. 31 с.

6. Іванова І.В., Заплатинський В.М., Гвоздїй С.П. Безпека життєдіяльності. навчально-контролюючі тести. Київ: "Саміт-книга", 2005. 148 с.

7. Кулалаєва Н.В., Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д., Ручні та пересувні засоби пожежогасіння: основні типи, будова та безпечно використання. Навчальний посібник. Київ, 2011. 189 с.

Інформаційні ресурси

1. Міжнародна конвенція про підготовку і дипломування моряків та несення вахти (1978 року з поправками).

URL: http://search.ligazakon.ua/1_doc2.nsf/link1/MU78K01U.html (дата звернення: 30.08.2021 р.).

2. Manila amendments to the International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers, 1978, and to the Seafarers' Training, Certification and Watchkeeping Code (STCW Convention and Code). STCW/CONF. London: IMO. 2010.

URL: <https://www.imo.org/en/OurWork/HumanElement/Pages/STCW-Convention.aspx> (дата звернення: 30.08.2021).

3. Международная конвенция по охране человеческой жизни на море (SOLAS-74/78).

URL :<https://docs.cntd.ru/document/901765675> (дата звернення: 30.08.2021).

4. Международные Правила Предупреждения Столкновений Судов в море, 1972 г. МППСС-72.

URL: <http://www.mppss.ru/rules/> (дата звернення: 30.08.2021).

5. Международная конвенция по предотвращению загрязнения с судов (МАРПОЛ 73/78).

URL: <https://docs.cntd.ru/document/901764502> (дата звернення: 30.08.2021)

6. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського.

URL: <http://www.nbu.gov.ua> (дата звернення: 02.09.2021).

7. Нормативно-правова база діяльності морського і річкового транспорту.

URL: http://proukraine.net.ua/?page_id=471 (дата звернення 30.08.2021)

8. Посилання на курс навчальної дисципліни у Google Classroom

URL : <https://classroom.google.com/u/1/h>

9. Руководство по оказанию помощи лицам, проводящим расследование, в осуществлении кодекса расследования аварий (РЕЗОЛЮЦИЯ MSC.255(84)).

URL : http://rise.odessa.ua/texts/MEPC213_63r.php3 (дата звернення: 30.08.2021).

10. Система дистанційного навчання MOODLE ДІВТ ДУІТ.

URL: <https://divt.pp.ua/login/index.php>

